

แรงลม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจเนาะ อากาศจะร้อนเพราะว่าเข้าหน้าร้อน อากาศจะร้อนแต่หัวใจให้ร่มเย็น เพราะเรามาแสวงหาหัวใจของเราเนาะ สิ่งที่เป็นนามธรรมคือความรู้สึก สิ่งที่อากาศเห็นใหม่ แม้แต่อากาศมันจะละเอียดขนาดที่ที่เราเห็นด้วยตาเปล่าไม่ได้ แต่เวลาลมมันพัด เราเห็นการเคลื่อนไหวของมันได้ เวลามันพัดขึ้นมามันมีการเคลื่อนไหวของมัน มีสิ่งใดที่มันพัดผ่านไป

ธงไหวหรือลมพัดไหว สิ่งต่างๆ เห็นใหม่ ใบไม้มันไหว มันไหวเพราะสิ่งที่ลมมันพัดไป ถ้าลมมันแรงมันพัดกระโชกสิ่งใด เราจะเห็นความโศกเศร้าของมัน แต่ถ้าลมมันพอประมาณของมัน มันจะมีความร่มเย็นเป็นสุข เราต้องการสิ่งแวดล้อมที่สมดุล ถ้าสิ่งแวดล้อมที่สมดุลคนนั้นจะมีความสุข

แต่สิ่งแวดล้อมมันเป็นพิษ เห็นใหม่ คนนั้นแม้แต่ขาดชีวิต ชีวิตนี้อาจจะสูญสิ้นไป ได้เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ นี่เหมือนกัน เราพยายามจะแสวงหาเนาะ เราต้องมีสติมีปัญญา คนเราแสวงหาทางโลกเขาต้องมีสติปัญญาของเขา เขาถึงมีหน้าที่การงานของเขา ประสบความสำเร็จของเขา นั่นหน้าที่การงานทางโลก หน้าที่ทางโลก

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก อย่าพูดเรื่องโลกๆ ให้พูดเรื่องธรรมะๆ ธรรมะมันก็อิงกับโลกใจ เพราะสิ่งที่เป็นวัตถุที่จับต้องได้ เราเห็นมันเป็นเรื่องของโลก สิ่งที่เป็นธรรมๆ เป็นธรรมคือสิ่งนั้นเป็นนามธรรม เป็นนามธรรม เห็นใหม่ มีความสุขมีความสุขทุกข์ในหัวใจ ถ้ามีความสุขความทุกข์ในหัวใจ ถ้าคนจิตใจดี เราจะเป็นคนดีทางสังคมนะ ถ้าเป็นคนดี คนดีไปอยู่ที่ไหนคนก็ต้องการต้องปรารถนา แต่ถ้าเป็นคนชั่วละ คนชั่วคนทำลายคน ทุกคนเขาไม่ปรารถนาทั้งนั้นเลย เขาไม่ปรารถนาเพราะอะไร เพราะสิ่งนั้น สิ่งที่เป็นคนพาล คนพาลอยู่ที่ไหนสังคมนั้นมันจะมีความวุ่นวายไปหมด เห็นใหม่ นี่คนพาล

มันเกิดจากสิ่งใดล่ะ? มันเกิดจากกิเลสในหัวใจไง มันเกิดจากสิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาความ
 ทะยานอยากในหัวใจที่มันควบคุมไม่ได้ มันมีสิ่งเร้า มันขับเคลื่อนออกมา ขับดันออกมานี้สิ่ง
 นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี เห็นไหม กุศล อกุศล

กุศลคือคุณงามความดี อกุศลคือความโหดร้ายทารุณในหัวใจของเรา มันโหดร้าย
 ทารุณในหัวใจของเรา เห็นไหม เบียดเบียนตนขึ้นมาก่อน เบียดเบียนหัวใจของเราแล้วก็
 เบียดเบียนผู้อื่น เพราะมันเบียดเบียนหัวใจของเราเรารู้ว่าไม่ดี เรารู้ว่ามันไม่ดี มันเป็น
 สิ่งที่เรารังเกียจ แต่ทำไมมันอยู่ในหัวใจของเรา ถ้าอยู่ในหัวใจของเราแล้วเวลามัน
 ครอบงำหัวใจของเรา เห็นไหม เรามีอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเราก็จะบังคับให้คนอื่น
 ยอมรับความรู้สึกของเรา ยอมรับอำนาจของเรา ยอมรับสิ่งที่เป็นกิเลสของเรา มันเป็น
 ความไม่ดีในหัวใจเรา เรารู้ว่ามันไม่ดี แต่มันครอบงำใจเราแล้ว ทำไมเวลาแสดงออกมัน
 ต้องให้คนอื่นเขายอมรับ มันยิ่งเลวร้ายเข้าไปใหญ่ เห็นไหม มันเบียดเบียนตนแล้วก็
 เบียดเบียนผู้อื่นไง มันเบียดเบียนตน เบียดเบียนหัวใจของเราละ มันเบียดเบียนหัวใจของ
 เราแล้วก็เบียดเบียนคนอื่นไป ถ้าเบียดเบียนคนอื่นไป เห็นไหม มันสร้างแต่เวรแต่กรรม
 ทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น ถ้าอากาศมันร้อน ทุกอย่างสภาวะแวดล้อมมันเราร้อน เห็นไหม เวลาพระ
 ฑูตจะไป เขาฑูตจะไป เขาแสวงหาไป ที่ไหนร่มเย็นก็อาศัยที่นั่นพักชั่วคราว แล้วพอมัน
 คู้ชินพื้นที่ เขาก็จะเปลี่ยนสถานที่ไปเรื่อยๆ เปลี่ยนไปเพื่อหาที่เราไม่คู้ชินกับมัน ถ้าไม่
 คู้ชินกับมัน เห็นไหม เราไปคู้ชิน เราไปชินชาหน้าด้าน พอชินชาหน้าด้านมันเคยชิน
 มันก็พอใจ พอพอใจขึ้นมา นอนใจมันก็ทางกิเลสไป กิเลสมันต้องการอย่างนั้นนะ มัน
 ต้องการให้เราไม่รู้ไม่เท่ามัน ต้องการให้เรายอมจำนนกับมัน ต้องการให้เรายอมรับอำนาจ
 ของมัน แล้วมันก็ข่มขู่ในหัวใจของเรา แต่ถ้าเราไม่คู้ชิน มันตื่นตัวตลอดเวลา พอตื่นตัว
 ตลอดเวลา เห็นไหม เราเปลี่ยนที่ไปมันตื่นตัวตลอดเวลา พอมันตื่นตัวขึ้นมามันมีสติ
 เพราะคนตื่นตัวมันระวังภัย เหมือนสัตว์มันระวังภัยมันก็รักษาชีวิตมันรอด สัตว์ที่มัน
 นอนใจ มันไม่ระวังภัย มันเป็นเหยื่อของนักล่าทั้งนั้นนะ

ถ้าเราตื่นตัวขึ้นมา ตื่นตัวขึ้นมาเพื่อมีสติมีปัญญา ถ้ามีสติปัญญา สภาวะแวดล้อมที่
 เลวร้าย เวลามันแห้งแล้งกลางทะเลทราย เห็นไหม กลางวันร้อนร้อนเต็มที่เลย เวลา
 กลางคืนนี้หนาวสุดๆ เลย เห็นไหม มันสุดขั้ว อุณหภูมิมันสุดขั้วไปเลย เพราะมันเป็น

ทะเลทราย มันไม่มีสิ่งใดที่คอยซึมซับให้บรรยากาศมันเบาลง เวลาลมมันแรงมันพัดมา ลมร้อนเวลาเกิดความแห้งแล้งมันพัดมา มันมีแต่อากาศร้อน มันทำลายไปหมด

ลมมันพัดสิ่งที่ความแห้งแล้ง เวลาลมมันพัดนะ เวลาเกิดพายุ เกิดพายุมันพัดมานี้ มันมีพายุฝน ลมรุนแรง เห็นไหม มันพัดมามันก็ทำลายเหมือนกัน เวลามันทำลาย เหมือนกัน แต่การเกษตรกรรม มีน้ำมีท่าที่ไหนมันก็มีชีวิต ถ้ามันมีแหล่งน้ำขึ้นมา มันมีที่ทำการเกษตรกรรม เราก็มีอาหารการกิน เราก็มีปัจจัยเครื่องอาศัย มันก็มีสังคม มันก็มีชุมชนขึ้นมาที่นั่น

ที่ใดมีแหล่งน้ำที่นั่นมีชุมชนนะ นี่ถ้าแหล่งน้ำ เห็นไหม แต่เวลาลมมันพัด ลมมันพัดในแหล่งน้ำมา มันให้แต่ความร่มเย็น มันมีความเย็น มันมีความอบอุ่นมีความสุขของมัน เวลาลมมันพัดมาจากกลางแห้งแล้ง เห็นไหม เวลาภัยพิบัติขึ้นมา มันพัดมารุนแรง ทั้งนั้น นั่นลม เห็นไหม ลมมันพัด ลมแรง แรงลม

ต้นหญ้าที่มันอ่อนไหว ลมพัดมามันลู่ไปตามลมมัน แล้วพอเวลาลมพัดไปแล้วฝนตกขึ้นมามันเกิดใหม่ได้ ต้นไม้ใหญ่เวลาลมรุนแรงขึ้นมามันโค่นล้มขึ้นมา มันเสียหายเหมือนกัน นี่เหมือนกัน กิเลสตัดทอนความทะยานอยากไป เวลาความคิดที่ดีๆ นี่ลมที่พัดมา นี่สภาวะแวดล้อมที่ดี เห็นไหม มันให้ความร่มเย็นเป็นสุขกับเรานะ เวลาลมมันพัดมา มีแต่ความแห้งแล้งขึ้นมา เห็นไหม

เวลาอารมณ์ที่เกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา มันมีแต่ความรุ่มร้อนๆ เราจะไปโทษใครไม่ได้เลย เวลาเราจะโทษสภาวะแวดล้อม จะโทษหมู่คณะ โทษคนอื่นว่าทำให้เรามีความทุกข์ความยาก ทำให้เราขาดตกบกพร่อง เราจะโทษคนอื่นทั้งนั้นนะ แต่เราไม่โทษหัวใจของเรา นี่เราไม่โทษกิเลสของเรา ไม่โทษความรู้สึกนึกคิดภายในหัวใจของเรา ความรู้สึกนึกคิดในหัวใจของเรานี่ร้ายกาจนัก ความรู้สึกนึกคิดของเรา เห็นไหม เวลามันคิดที่ดีๆ สิ่งที่ดีๆ คิดในเรื่องดีๆ คิดแต่ความดีๆ มันก็มีความสุขของมัน แล้วมันอยู่กับเรา เน้นนานไหม

คูสิ ภัยพิบัติ คนทำไร่ทำนาของเขา เขาได้ผ่านวิกฤตมานานนะ เวลาน้ำท่วมนาก็ล่ม เวลาภัยแล้งขึ้นมาข้าวปลาอาหารเสียหายหมด แล้วเขาผ่านวิกฤตอย่างนี้มาซ้ำแล้วซ้ำเล่าทั้งชีวิตของเขา เขาแก้ไขอย่างไร เขาแก้วิกฤตการมีชีวิตของเขาอย่างไร เวลานาล่ม

ขึ้นมาเขาไม่มีข้าวจะกิน เห็นไหม ในเมื่อข้าวปลูกข้าวพันธุ์เขาปลูกลงไปแล้ว แล้วข้าวมัน
ล้มขึ้นมาเราเก็บเกี่ยวไม่ได้ เราจะเอาอาหารที่ไหนเอามาเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ดำรงชีวิต
นี้เวลานามันแล้ง เห็นไหม ปลูกไปมันล้มมันตายหมด มันไม่มีคุณงามความดี ไม่เกิดเป็น
เมล็ดข้าวขึ้นมาให้เราได้เก็บเกี่ยวเลย

ลมพัด เห็นไหม มีทั้งความดีและความชั่วในหัวใจของเรา มันพัดสั้นไหวในหัวใจ
ของเราตลอดเวลา ถ้าในหัวใจของเรามัน โคนกิเลสตัณหาของเรามันพัดกระโชกให้หัวใจ
ของเราลุ่มหลงให้หัวใจของเรามีแต่ความทุกข์ความยากบีบคั้นใจเราตลอดเวลา เราเห็น
ภัยในวัฏสงสาร เห็นภัยในกิเลส

มนุษย์คนๆ หนึ่งถ้าเป็นบัณฑิตเป็นคนดี อยู่ในสังคม สังคมต้องการคนอย่างนั้น
สังคมนี้นคนดีๆ สังคมมีความร่มเย็นเป็นสุข มันก็เป็นความร่มเย็นเป็นสุขของโลกๆ เขา ถ้า
คนที่ล้มตัวขึ้นไปก็คิดว่าชีวิตนี้มีความสุข ชีวิตนี้มีความดีงามพออยู่แล้ว เราจะต้องไปทำ
สิ่งใดอีก ชีวิตเราก็อบอุ่นอยู่แล้ว ชีวิตเรามีปัจจัยเครื่องอาศัยสมบูรณ์อยู่แล้ว เป็นคนดีอยู่
แล้ว นี่มันดีเรื่องโลกใจ เวลาคนชั่วๆ มันก็ทำลายไปทั้งหมด สังคมร่มเย็นเป็นสุขนี้ทำให้
มันแตกแยกซะ ทรัพย์สมบัติของใครก็หีบฉวยเอาของเขาโดยที่ไม่มีหลักมีเกณฑ์ ไม่มี
ศีลมีธรรมขึ้นมา ทำลายเขามีแต่ความเดือดร้อนไปหมดเลย

ถ้าเป็นบุคคล เป็นสังคม มันก็เป็นเรื่องสังคมของโลก เราเกิดกับโลกนะ เราจะ
ปฏิเสธโลกไม่ได้ แต่ถ้าเรามองโลกโดยสติปัญญาเราเห็นอย่างนั้นนี่ เป็นเรื่องของโลก
แล้วเรื่องของธรรมละ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชนั่นไง สิ่งที่มาบวช บวชนี้ถ้า
บวชเป็นประเพณีก็มาศึกษาธรรมะให้จิตใจมีศีลธรรมจริยธรรมครองใจของเรา สึก
ออกไปแล้วนี่สิ่งที่ว่าคนดิบๆ เราเกิดเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธเราก็ได้บวชเรียนแล้ว เราได้
เป็นพระเป็นเจ้ามาแล้ว แล้วเวลาสึกออกไป เราจะเอาสิ่งนั้นไหม

สึกออกไป คูสิ เราบวชมานี้บวชเป็นพระกรรมฐาน ถือธุดงค์วัตร ฉันทวันละ
หนึ่งมื้อเท่านั้น ปัจจัยเครื่องอาศัยก็ใช้อาศัยอย่างนี้ ถ้าใช้อย่างนี้ ถ้าออกไปเป็นฆราวาส ถ้า
เรารู้จักประหยัดมัธยัสถ์ขึ้นมา เราไม่ฟุ่มเฟือยไปกับเขา ชีวิตมันก็อยู่ได้อย่างนี้ไง แต่ถ้า
มันขาดสติขึ้นไปมันก็ไปกับโลกเขา มันก็ใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยไปกับเขา นี่บวชเป็นประเพณี
บวชมาเพื่อศึกษา

แต่คนที่บวชมาด้วยจิตใจทุ่มเท เห็นไหม เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะทุกข์ยาก
นัก โลกเขาเป็นกันอยู่อย่างนี้ ใครจะมีความมั่งมีศรีสุขขนาดไหน ชีวิตนี้ก็ต้องสิ้นสุดไป
เป็นธรรมดา นี่สิ่งที่สิ้นสุดไป เราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์ถ้ามีสติปัญญา เราแสวงหา
ทรัพย์ ทรัพย์ความเป็นจริงเป็นอริยทรัพย์ สมบัติที่ติดไปกับใจไม่ใช่สมบัติทางบัญชีทาง
โลก เห็นไหม ขาดทุนทางบัญชี ไม่ได้ขาดทุนทางตัวเงินใจ

คนที่มืออาชีพทางบัญชีเขาบวกลบคูณหาร เขาทุจริตขึ้นมา เขาได้ผลประโยชน์จาก
ทางบัญชีนั้น แต่ขาดทุนกำไรทางบัญชีใจ นี่ก็เหมือนกัน ขาดทุนกำไรโดยการยึดมั่นถือ
มั่น โดยความเห็นของโลกใจ นี่ก็เหมือนกัน แสวงหาสิ่งนั้นมา สมบัติสาธารณะใจ มั่งมี
ศรีสุขแสวงหามากมายเลย เป็นจี้ข้ามัน เป็นผู้ดูแลมัน ถ้าแสวงหามาแล้วไม่ประสบ
ความสำเร็จเราก็เป็นคนทุกข์คนยากใจ นี่มันผลของวัฏฏะ

แต่ถ้ามีสติมีปัญญานะ ทุกตะเจ้ญใจมาบวชเป็นพระ เป็นลูกศิษย์ของพระสารีบุตร
เห็นไหม เวลาจะบวชจะไปบวชกับใครๆ ก็ไม่ให้บวชให้ เพราะเป็นคนทุกข์คนยาก คน
ไม่มีทรัพย์สมบัติ คนไม่มีชื่อเสียงเกียรติคุณ ไม่มีใครต้องการเลย ไปขอองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบวช องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามท่ามกลางสงฆ์ว่า “ทุกตะ
เจ้ญใจมีคุณกับใครบ้าง ใครรู้จักคุณของทุกตะเจ้ญใจนี้” พระสารีบุตรยกมือขึ้นเลย องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระสารีบุตรว่า “ทุกตะเจ้ญใจเขามีบุญคุณอะไรกับ
เธอ”

“เคยตัดบาตรข้าพเจ้า ๑ ทัพพีครับ” เขาทุกซ์จนเจ้ญใจ เขามีแค่ข้าวสุก ๑ ทัพพี
เท่านั้นนะ เคยตัดบาตรพระสารีบุตร พระสารีบุตรคิดถึงคุณของเขา องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “พระสารีบุตร จันถ้ามีคุณกับเธอ เอาบวชซะ” เอาผู้เฒ่านั้นบวช
ภิกษุบวชเมื่อแก่เป็นผู้ที่ว่ายากสอนยาก ภิกษุบวชเมื่อเฒ่าเพราะเขาผ่านโลกมามากใจ

ฉะนั้น เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าถามว่า “สารีบุตร สัทธวิหาริกเธอสอนง่ายอยู่หรือ”

“ง่ายครับ ง่ายครับ” นี่สอนจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ไป เห็นไหม นี่ทุกตะเจ้ญใจ เวลา
บวชมาทุกตะเจ้ญใจบวชมาในพุทธศาสนาบวชมาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ก็มี กษัตริย์
เศรษฐีภุมมาในพุทธศาสนา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถึงที่สุดแห่งทุกข์ก็มี

กษัตริย์มาบวช พระภิกษุเห็นใหม่ สุขหนอ..สุขหนอ..เป็นกษัตริย์ทำไมมันไม่
สุขเท่ากับการบวชเป็นพระแล้วสิ้นสุดแห่งทุกข์ล่ะ มีความสุขหนอๆ จนพระเจ้าอิจจา
พระเจ้าเพ่งโทษหาว่านี่เขาสุขหนอๆ คงคิดถึงความเป็นกษัตริย์ ไปฟ้ององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิมิตมาแล้วถามว่า

“เธอพูดอย่างนั้นจริงหรือ”

“จริงครับ”

“ทำไมเธอพูดอย่างนั้น”

“ก็เป็นเรื่องจริงครับ”

“ทำไมถึงเรื่องจริง เธอเป็นกษัตริย์ไม่มีความสุขหรือ”

“จะมีความสุขได้อย่างไร ความรับผิดชอบมหาศาล ต้องดูแลเขา ต้องรับผิดชอบ
มันมีแต่ความวิตกกังวลไปหมดเลย”

แล้วนี่มาบวชแล้ว ประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันสิ้นสุดแห่งทุกข์แล้วเห็นใหม่ อยู่
โคนไม้ก็มีความสุข บังคับเครื่องอาศัยไม่มีเลยก็มีความสุข ไม่ต้องการมีสิ่งใดเลยก็มี
ความสุข มันมีแต่ความสุขไปหมดเลย

เห็นใหม่ เพราะลมไม่กระโชก ลมมันไม่พัดรุนแรง ลมที่มันรุนแรงมันพัดหัวใจ
สั้นไหวไปหมดเลย แต่ด้วยอริยทรัพย์ ด้วยอริยสัง ด้วยสังจะความจริง ด้วยมรรคญาณ
ด้วยการพิจารณาในหัวใจของเรา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าลมมันพัดรุนแรงเกินไป
นักทำให้หัวใจเราฟูขึ้นมา ทำให้ใจเรายุบยอบลงมา แล้วเวลากระทบกระเทือน จิตใจมันดี
มองสิ่งใดก็มองไปด้วยคุณงามความดีไปหมด เขาทำสิ่งใดก็เขารู้เท่าไม่ถึงการณ์ เขาทำสิ่ง
ใดนี่มันให้อภัยไปหมดเลย

จิตใจถ้าเวลามันเสื่อม จิตใจมันฟุ้งซ่าน มันขวางหูขวางตาไปหมดเลย คนนั้นก็
แก่งเรา คนนี้ก็ขัดขวางเรา คนโน้นก็ินทาเรา มันวุ่นวายไปหมดนะ โลกธรรม ๘
ธรรมะเก่าแก่มันมีของมันอยู่อย่างนั้น นินทาเก่าแก่ของมันอยู่อย่างนั้น ถ้ามันมีสติมี
ปัญญา เห็นใหม่ มันมีสติปัญญามันอ่อนแรงลงไป ลมพัดมาเราก็มีที่หลบที่บังของเรา มัน

แต่เวลาจิตใจของเรามันเจริญแล้วเสื่อมละ ถ้ามันเจริญขึ้นมามันจะเจริญอย่างไร ถ้าเวลามันเสื่อม มันเสื่อมก็สั้นไหวของมันอยู่ในหัวใจ ถ้ามันเสื่อมอยู่ในหัวใจ เราตั้งสติของเรา เอาปัจจุบันนี้ อูธยามันก็ลุ่มไปแล้ว สิ่งนี้มันก็เป็นเมืองใหม่ ยุคคราวกาลเวลามันเปลี่ยนไป จิตใจของเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ อวิชชาพาเวียนว่ายตายเกิดมาจนปัจจุบันนี้

ปัจจุบันนี้เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้บวชได้เรียนมา บวชเรียนมาเพื่อจะเป็นนักรบ ถ้าเป็นนักรบนี้ตั้งสติขึ้นมา ตั้งสติมันขึ้นมา เห็นไหม กำหนดพุทโธได้ ถ้าจิตมันเริ่มสงบ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ จิตมันตั้งมันเห็นไหม คำว่า “จิตตั้งมัน” จิตตั้งมันมันก็พ้นจากแรงใจ แรงสั้นไหวของรูปรสกลิ่นเสียง บ่วงของมาร พวงดอกไม้แห่งมาร เรามีอยู่แล้ว บ่วงของมาร เห็นไหม มันทิ้งล่อ บ่วง คุณิ บ่วงที่เขาชักสัตว์ เขาล่อเข้ามา สัตว์มันไม่รอบคอบมันไปติดเร็วติดต่างๆ ชีวิตมันสูญสิ้นไปเลย เป็นอาหารของมนุษย์เพราะมนุษย์เขาไปดักไว้ บ่วงของมารนี้ บ่วงของมารบ่วงของกิเลส เห็นไหม

แรงลม ลมพัด ลมร้อน ลมชุ่มชื้น มันพัดหัวใจนี้สั้นไหวไปหมดเลย แต่ถ้าคนมี ประสพการณ์ คุณิ ชาวนาที่เขาผ่านวิกฤตมา ชาวนาที่เขาได้ทำนามาตั้งแต่เด็กจนโตขึ้นมา นี้วิกฤตของเขาผ่านมาอย่างไร เขาขุดคลองของเขา เขาหาแหล่งน้ำของเขา เวลาข้าวของเขาแห้งแล้งเขาเอาน้ำขึ้นมาหล่อเลี้ยงข้าวของเขา เวลาหน้าน้ำ มันเข้ามาในนา เขาก็ท่น้ำ ออกของเขา เขามีคันนาของเขากันน้ำของเขา ท่น้ำออกของเขา เขารักษานาของเขา เขาจะหาข้าวไว้เลี้ยงชีวิตของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติมีปัญญา กำหนดพุทโธของเรา ลมมันรุนแรงขนาดไหน ด้วยกิเลสด้วยวิชาด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันจะพัดสั้นไหวอย่างไร เราก็ดูแลหัวใจของเราใจ ดูแลไว้ทำไม? ดูแลไว้ นี้ชัยภูมิไง กองทัพมันจะรบ คุณิสมัยสงคราม เห็นไหม สมัยที่เกิดสงครามเวลาไทยจะไปรบกับพม่าก็ต้องให้ทหารไปที่ทุ่งใหญ่ไปทำนา ต้องส่งหน่วยล่วงหน้าไปทำนาก่อน ไปสร้างเสียบึงกรังไว้แล้วกองทัพยกไป เวลาพม่าจะรบไทยก็ส่งหน่วยล่วงหน้ามาก่อน มาทำนาก่อนเหมือนกัน ทำนาก่อนแล้วเขาก็ยกกองทัพของเขา มา เขาต้องมีของเขา นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราทำความสงบของใจเข้ามาใน ชัยภูมิที่จะรบมันอยู่ที่ไหนละ

นี่นักรบ..นักรบ..บวชมาจะรบๆ นี้ จะนักรบเขาก็หากองทัพรบกัน ใ้่นี่บวชขึ้นมาแล้วเราจะรบกับกิเลสในหัวใจของเรา ถ้าเราจะรบกับหัวใจของเราจะไปรบที่ไหน อ้าว! รบที่รบในตำราไง พระไตรปิฎกไง เปิดพระไตรปิฎกเลย นั่นศีล สมาธิ ปัญญา โอ๊ย! มรรค ๘ โอ๊ย! สุขขอด นี่ไม่รู้จักอะ ไม่มีชัชฎุมิ ไม่มีที่รบ แล้วเวลาจะไปรบๆ กับใคร

อ่านประวัติหลวงปู่มั่น หลวงตาท่านเป็นคนเขียน มั่นเป็นภูมิปัญญาของหลวงตา แล้วประวัติของใคร ประวัติของหลวงปู่มั่น แต่ภูมิปัญญาของใคร ภูมิปัญญาของหลวงตา แล้วเขียนไว้ทำไม อ้าว เขียนไว้ให้อุชุนรุ่นหลังได้เป็นคติได้เป็นแบบอย่าง แล้วศึกษามาเป็นคติเป็นแบบอย่าง เป็นแบบอย่าง แบบอย่างแล้วได้อะไร ก็ได้จี้ไม้ไผ่ ได้ศึกษามาแล้วก็เอามาคุยอวดกันไง ว่าหลวงปู่มั่นท่านเป็นอย่างนั้น หลวงตาท่านเขียนถูกต้องอย่างนั้น หลวงตาท่านเขียนคืออย่างนั้น เอามาจี้ไม้ไผ่ ได้จี้ไม้ไผ่ เขาไม่ต้องการตรงนั้น

ปริยัติเขาศึกษามาให้ปฏิบัติ เขาต้องหาชัชฎุมิของตัว หาใจให้เจอ ถ้าหาใจให้เจอเราทำสมาธิ ลมแรง แรงลมมันจะพัดหวั่น ไหวขนาดไหนมันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรม มันเรื่องจิตนิสัย ใครทำมาเกิดทิฏฐิมานะ คนที่อารมณ์รุนแรงเวลามันพัดมันก็พัดแรง คนที่จิตใจนุ่มนวลเวลาลมพัดมันก็พัดไม่หวั่น ไหวขนาดไหน แล้วมันก็อยู่ที่จิตนิสัยด้วย อยู่ที่นิสัยว่าคนมีสติปัญญาจะยับยั้งได้อย่างไร ถ้ามันยับยั้งได้ เห็นไหม เรายับยั้งความรุนแรงในใจของเรา ยับยั้งให้มันสงบเข้ามา สงบเข้ามา นั่นนะชัชฎุมิ

สถานที่รบ ถ้าสถานที่รบมันเกิดขึ้นมา เห็นไหม ถ้ามันรบขึ้นมา มันมันสถานที่ คนที่ไม่มีสถานที่ คูสิ เราไม่มีที่ เห็นไหม จะไปอยู่ที่ไหนก็เช่าเขา นี่เป็นพระดินะ ไปไหนก็แขวนกลดๆ อยู่ที่เรือนว่าง ไม่ต้องไปเช่าที่ใครซื้อที่ใคร ถ้าทางโลกเขาไม่มีที่อยู่ เขาจะอยู่ที่ไหน ก็นอนกลางถนนไง นี่คนไร้บ้านๆ ไปนอนอยู่ที่ไหน ก็นอนอยู่ตามชายคาบ้านคนนะ เพราะคนไร้บ้าน คนไร้บ้านมันไม่มีที่อยู่อาศัย ถ้าไม่มีที่ก็ต้องเช่า ถ้ามีปัจจัยขึ้นมาก็ต้องซื้อเป็นลิขสิทธิ์ของเรา เราก็ต้องปลูกบ้านปลูกเรือนของเราขึ้นมา เป็นที่อยู่อาศัยของเราขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติมีปัญญา เรารักษาของเรา ใครทำความสงบของใจได้มีบ้านมีเรือนหลังหนึ่ง เป็นที่พักที่อาศัยจิตใจไม่เร่ร่อนจนเกินไปนัก เห็นไหม ชัชฎุมิ มันมีชัชฎุมิที่จะต่อสู้นะ นักรบจะไปรบกับใคร เวรกรรมของใครก็เป็นเรื่องของเขา เรื่องของ

เขา เรื่องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องของพระสารีบุตร เรื่องของพระโมคคัลลานะ ไม่ใช่เรื่องของเรา ไม่ใช่เรื่อง

แต่เวลาเราเป็นชาวพุทธ เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง มีรัตนตรัย พระพุทธ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรมคือสัจธรรม แล้วพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นอะไร ก็เป็นพระสงฆ์ นี่เป็นรัตนตรัยของเรา แล้วเป็นเรื่องอะไรของเราละ เป็นรัตนตรัยของเรา เป็นคติเป็นแบบอย่าง แต่เราละ เราละ ถ้าเราจะเอาขึ้นมา เราต้องทำความสงบของใจเราเข้ามา มันจะเป็นของเรา ถ้าสติก็เป็นสติของเรา ถ้าเป็นสมาธิก็สมาธิของเรา ถ้าเกิดปัญญาก็เป็นปัญญาของเรา สิ่งที่ศึกษานี้เป็นสัญญาทั้งนั้น เป็นสัญญา เป็นทฤษฎี

ทฤษฎีศึกษามาจะรู้มากขนาดไหน รู้มาก เวลาปฏิบัติไปก็ทุกข์มาก มันรู้ไปก่อน มันรู้ไปก่อนมันสร้างไปก่อน ชัยภูมิไม่มีเลขนะ มันมีแต่พิมพ์เขียวว่าจะเป็นอย่างนั้นๆ พิมพ์เขียวก็ทฤษฎีไง พิมพ์เขียวก็ตำราไง มีแต่ตำราทั้งนั้นนะ ตำราก็คือตำรา ไม่ใช่ปฏิเสธตำรานะ ตำราศึกษาแล้วต้องวาง ปริยัติคือปริยัติ ปริยัติแล้วต้องปฏิบัติ เราศึกษามาเพื่อปฏิบัติ ไม่ใช่ศึกษามาเป็นสมบัติของเรา มันไม่เป็นสมบัติของเราเลย ถ้าเรายังไม่ทำอะไร เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาจะไม่ใช้สมบัติของเราเลย

ถ้าเราทำเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา สติก็เป็นสติของเรา ถ้าสติของเรา โอ้! ลมมันไม่สามารถพัดให้หัวใจนี้สั่นไหวได้เพราะมีสติ ลมมันมีโดยธรรมชาติของมัน ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงของมัน เห็นไหม ลมค้ำ ลมต่างๆ มันพัดเปลี่ยนทิศทางของมันตลอดเวลา แล้วมันก็มีโดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติมันเป็นแบบนี้

นี่โลกธรรม ๘ ของเขา ธรรมะเก่าแก่เขามีอยู่อย่างนั้น เราปฏิเสธให้ไม่มีเป็นไปได้ ไม่ได้ แล้วปฏิเสธไม่มีเป็นไปได้แล้วเราจะดูแลอย่างไร เราก็ต้องดูแลใจเราใจ ใจมันเป็นอะไร ใจมันเป็นนามธรรม แล้วใจเป็นนามธรรม สัญชาตญาณ เห็นไหม สัญชาตญาณ คูสิเวลามันเสวยอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดมันมาจากไหน ความรู้สึกนึกคิดมันมาจากจิต ถ้าความรู้สึกนึกคิดมันมาจากจิต แล้วเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามา ศึกษาเป็นทฤษฎีขึ้นมาแล้วนี่ เห็นไหม เราฝึกหัดขึ้นมา เราพยายามเข้มงวด

ขึ้นมา ระลึกให้ได้ พอระลึกให้ได้มันก็เกิดสติขึ้นมา พอเกิดสติก็อยู่กับคำบริกรรม พุทโธๆ พุทโธเพื่ออะไร ให้จิตมันเกาะคำบริกรรมไว้ไม่ให้มันส่งออกไปทั้งหมด

เห็นไหม ธรรมชาติมันส่งออกโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติของมัน เป็นอยู่อย่างนั้น โลกเขาเป็นแบบนี้ วิทยาศาสตร์เขาเป็นแบบนี้ แต่สังขารขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นทวนกระแสๆ เราจะทวนกระแสขึ้นมาเพราะเรามี สติปัญญาขึ้นมา เราจะมีสติระลึกขึ้น กำหนดให้จิตมันตั้งมั่นจิตมีกำลังขึ้นมา ถ้ามีกำลัง มันทวนกระแส ทวนกระแสไปที่ไหน โดยธรรมชาติเขาคิดโดยสมอง โดยธรรมชาติเขา วิจัยกันด้วยสมอง โดยสัญชาตญาณ นี่มันก็มีอยู่แค่นี้ โลกๆ มีอยู่แค่นี้ เราจะมีเขาวนมี ปัญญาขนาดไหน คนจะไปรบกวนขนาดไหนก็มีแค่นี้ แต่ไม่รู้จักตัวเอง ถ้าวันไหนรู้จักตัวเอง มันก็เส้ำคราดตก รู้จักตัวเองก็มีสติปัญญา สามารถที่จะมีคำบริกรรมได้ ถ้าคำบริกรรมนี้ พุทโธๆ ต่อเนื่องๆ เวลาจะสงบขึ้นมาจะ เวลาจิตสงบขึ้นมา เห็นไหม สิ่งที่ว่าสติ สมาธิ ปัญญา นี่เป็นปริยัติ นี่ปฏิบัติ

ปฏิบัติถ้าเข้าไปรู้นะมันทิ้งนะ พอมันทิ้งขึ้นมา เห็นไหม ครูบาอาจารย์ที่ท่านมี คุณธรรมสูงๆ นะ ท่านจะคุยกันในหมู่ผู้รู้ ถ้าหมู่ผู้ไม่รู้ฟังแล้วมันเป็นคาบสองคม เขาฟัง แล้วเขาไม่เข้าใจ นี่ภาษาสมมุติเพื่อสื่อเข้ามาสู่ธรรม แต่เขาจะสื่อไปสู่สมองของเขา สื่อ ไปสู่วิทยาศาสตร์ของเขา สื่อไปเพื่อหาหลักฐาน หาหลักฐานเพราะเขาไม่มีภูมิคุณธรรม เขาไม่มีคุณธรรม เขาไม่มีภูมิ เขาไม่มีภูมิเขาก็ไม่มีความรู้ ถ้าเขามีความรู้เขาจะสื่อไปที่ ทฤษฎี สื่อไปเพื่อหาหลักฐาน หาหลักฐานมาเพื่อการยอมรับว่าจริงหรือไม่จริง เพราะเขา ไม่มีภูมิรู้

คนไม่มีภูมิรู้ เห็นไหม แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่เขามีภูมิรู้ เวลาเขาคุยในหมู่ผู้รู้ เห็น ใหม ฆมฺสากัจฉา เอมตฺมฺงฺตลฺมฺตมฺ คนที่มีภูมิมันพูดนี้เหมือนกันหมดนะ มันภูมิเดียวกัน ภูมิมันถึงกันมันพูดนี้มันรู้ แต่ภูมิมันไม่ถึงเวลามันพูดแล้วมันจะหาหลักฐาน หา หลักฐานก็หาภิเลสไป หาหลักฐานก็หาจริตนิสัยคนชอบไม่ชอบใจ แล้วหาหมู่ชนไป หา กลุ่มก่อนใครว่ามีความรู้ความเห็นอย่างไร มีทฤษฎีอย่างไร จะหาสิ่งนั้นมารองรับไง มันไม่ หาความจริงรองรับนะ คนไม่รู้มันไม่หาความจริงรองรับ มันไปหากลุ่มชน ไปหา ปัญญาชนไป ใ้อปัญญาชนนะ ใ้อชนคะ มันชนกับใครล่ะ มันไม่ได้ชนอะไรกับใครเลย มันไม่เห็นภิเลสเลย มันจะเอาอะไรไปชน มันไม่มีความรู้ไม่มีภูมิรู้ มันเอาอะไรไปชนนะ

ถ้ามันจะมีความรู้ เห็นใหม่ มีความรู้มันก็ต้องทำความสงบใจเข้ามา เห็นใหม่ นี่แรงลมจะแรงขนาดไหนนะ แรงของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แรงของพายุเวลามันพัดนี้ทำความสงบของใจได้ยากมาก แต่คนทำบ่อยครั้งเข้าๆ มีสติมีปัญญาขึ้นมา มีสติมีปัญญาขึ้นมาพยายามทำของเรา ขวนขวาย มันจะทุกข์มันจะยากนี่แลกมันมา แลกมา เราแลกมาด้วยความเพียรความวิริยะความอุตสาหะของเรา เห็นใหม่ เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา นี่กิริยาของร่างกายทั้งนั้น

แต่กิเลสของร่างกาย เพราะว่าจิตใจมันอยู่ในนี้ไง เหมือนมันเป็นกรงขังใจ คุณติกรงขังสัตว์เห็นใหม่ คุณกรงขังหมา หม่าอยู่ในกรง จิตใจมันอยู่ในกรงอยู่ในใต้ผิวหนังก็อยู่ในร่างกายนี้ แต่มันอยู่จริงหรือเปล่าละ ทำไมความคิดมันส่งออกไปไกลเป็นพันๆ กิโลเมตร อ้าว ความคิดมันไปไกลขนาดนั้น มันยังไม่อยู่ พอยังไม่อยู่แล้วจะทำอย่างไร ก็มันยังไม่อยู่ กรงสัตว์นี้ขังสัตว์ไว้ สัตว์มันอยู่ในกรงมันออกไปไม่ได้ คนมีเมตตาไปเปิดให้มันออกไปได้ สัตว์มันออกจากกรงนั้นได้ แต่ใจของคนความคิดของคนต่างๆ ที่ใจอยู่ในร่างกายนี้ แต่ทำไมมันคิดออกไปเป็นพันๆ กิโลเมตร คิดออกไปเป็นจักรวาลมันคิดออกไปได้ มันคิดไปไหนละ

นี่ไง เพราะมันส่งออกไป ธรรมชาติเขาเป็นอย่างนี้ นี่ธรรมชาติของธาตุรู้ ธาตุที่มีชีวิตมันมหัศจรรย์ นี่ใจรู้จิตเจตเวียนวายตายเกิด เกิดอย่างนี้ แล้วสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอธิบายอย่างนี้แล้วพยายามตั้งสติ มีคำบริกรรม เห็นใหม่ นี่ทั้งๆ ที่รู้ไว้ให้อยู่ในร่างกายนี้ ไม่ให้ออกจากผิวหนังนี้ไป เวลาคนเรานั่งอยู่ที่นี่ก็คิดถึงกุฎิ นั่งอยู่ที่นี่ก็คิดถึงที่อื่น ออกจากผิวหนังนี้ไป ออกจากผิวหนังเราไป เราไม่ได้ออกจากผิวหนังของเรา แล้วไม่ให้ออกจากผิวหนังทำอะไรละ อะไรเป็นเครื่องรู้ไว้ คำบริกรรมใจ พุทโธๆ

ใครเป็นคนคิดพุทโธละ จิตเป็นคนระลึกขึ้นมา เพราะจิตระลึกขึ้นมาถึงพุทโธ ถึงมีพุทธานุสติ เพราะจิตมันเป็นคนบริกรรม เห็นใหม่ จิตมันบริกรรม อารมณ์ ถ้ามันไม่บริกรรมมันก็เป็นอารมณ์ อารมณ์มันก็คิดไป อารมณ์มันมีความรู้สึก มันชอบ นี่ไง อารมณ์โสภะสร้า อารมณ์เสียใจ อารมณ์คับแค้น อารมณ์ดีใจ อารมณ์ที่พอใจชอบๆ แต่พุทโธไม่ชอบ พุทโธไม่เอา อ้าว พุทโธพุทธานุสติใจ ระลึกถึงพระพุทธรูปเจ้าไม่เอา ไม่เอา แต่ถ้าอารมณ์ที่มันพอใจ...ชอบ แล้วอารมณ์มันอยู่ในไหนละ

อารมณ์มันก็มีเหตุผลของมัน มันมีที่ไปที่ไป อารมณ์ เห็นใหม่ คิดถึงคำจาบจ้วง คิดถึงคำไม่พอใจ คิดถึงฯ แล้วคนพูดมันไปไหนนะ คนพูดเขาพูดแล้วเขาก็ไปแล้ว ใ้เรา นี่แม้งยังคืนปล่านๆ อยู่นี้ แล้วชอบๆ แต่พุทโธไม่เอา พุทธธานุสตินี้คำปริกรรม ถ้าพุทโธนี้ ใครเป็นคนคิด ใครเป็นคนระลึกพุทโธ ก็จิต ถ้าจิตระลึกพุทโธนี้ความรู้สึกมันก็อยู่ที่พุทโธ พุทโธอยู่ที่ไหน เพราะใจมันเป็นคนตั้งมั่น ใจเป็นคนตั้งขึ้นมา มันก็อยู่ที่กลางหัวใจ แล้วกลางหัวใจมันออกจากผิวหนังไปไหม มันออกไหม มันไม่ออก มันไม่ออกแล้วมันคืนใหม่ มันคืนเพราะอะไร มันคืนเพราะว่านี่เวลาหมาเราขังเอาไว้ในกรง ถ้ามันไม่พอใจ มันก็คืนมันอยากออกมันตะคุงกรงของมัน เพราะมันอยากออกโดยสัญชาตญาณของหมา มันโดยเล่ห์กลของมัน มันบอกทำอย่างนี้แล้วเจ้านายจะคิดถึงมัน เจ้านายจะปล่อยมันออก

แต่ถ้าจิตละ นี่จิตเวลามันพุทโธๆ ขังมันไว้ จะเอามันไว้ เอามันไม่อยู่ เอามันไม่อยู่ เพราะอะไร เพราะมันเคยตัวไง เพราะมันเคยชินไง ความเคยชินนี่กิเลสคือความเคยใจ ใจมันเคยคืนรนอยู่อย่างนี้ ใจ เห็นใหม่ ใจมันคืนรนอย่างนี้ด้วยพญามาร มารครอบงำมันอยู่ ถ้าครอบงำมันอยู่นี้มันเคยออกหากินอย่างนี้มาตลอด แล้วแหม วันนี่ดีๆ จะมาขังมัน ดีๆ จะมาดูแลมัน วันดีๆ จะมาให้มันอยู่กับที่ มันคืนรนของมันทั้งนั้น มันไม่ยอมหยอก ถ้ามันไม่ยอมขึ้นมา เห็นใหม่ เราต้องมีกำลังต้องบังคับ ผู้ที่ปฏิบัติใหม่ๆ ต้องบังคับ อ้าวบังคับ มันก็เป็นกิเลสนะสิ ปฏิบัติเขาไม่เอากิเลส

บังคับมันเป็นขันติ ขันติธรรม ความมานะอดทน ความเพียรความวิริยะความ อุตสาหะมันต้องมี เวลาไม่ทำอะไรเลย เวลาเมื่อกิเลสนะเวลามันชักไปทำชั่วร้ายนะ เวลามัน ชักเราไปทางเสียหายนะ อู๊ย สิ่งนี้ดีงามไปหมดเลย แต่เวลาเราจะเอาจริงเอาจังขึ้นมา เราจะมีสติปัญญาขยับขยับมันนี้ อู๊ย อย่างนี้เป็นกิเลส เวลาเมิ่งไปกับกิเลสเมิ่งบอกว่าไม่เป็นกิเลส เลย เวลาเมิ่งจะสู้กับกิเลสบอกนี่เป็นกิเลส เวลากิเลสมันพาไป แหม ยืมเข็มแจ่มไสกอดคอกันไปเลย นั่นเวลาจะชำระล้างมัน อันนี้กิเลสนะ มันเป็นความอยากนะ มันเป็นความ บังคับนะ มันเป็นกิเลสนะ... มันเป็นมรรค

ชวานาที่เขาทำนามาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ เขาจับจอบจับเสียมมาทั้งชีวิต เขาถึงได้ขำว ปลาอาหารมาเพื่อดำรงชีวิตของเขา นักรบนักปฏิบัติขึ้นมาไม่มีสติไม่มีปัญญาบังคับกัน เลย ไม่มีการกระทำมันเลย จิตมันเคยตัว จิตมันเคยใจ กิเลสมันข่มขี้มาตลอด ไปตาม อำนาจของกิเลสตลอด จนมีสติมีปัญญาได้มาบวชมาเรียน ได้มาประพฤติปฏิบัติ ได้

ฝึกหัดสติขึ้นมา มันจะมีสติขึ้นมาเรื่อยๆ มันเป็นที่ สติ สมาธิ ปัญญา เห็นไหม มันเป็น
 ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธานุสติเป็นทางเดิน เป็นทางเดินของจิต
 ให้จิตมันหัดก้าวเดินออกไป ถ้าจิตมันก้าวเดินออกไปก็บอกว่าต้องให้จิตอยู่ในผิวหนัง
 ไม่ให้มันออกไปแล้วมันจะออกไปได้อย่างไร ก็บอกไม่ให้มันออกไปอยู่แล้ว ออกไปนี่
 มันออกไปรับรู้โลกธรรม ๘ ไอ้ที่ว่าก้าวเดินออกไปก้าวเดินเป็นทางธรรม เป็นมรรคโค
 เป็นทางเดินของใจ ไม่ใช่ก้าวเดินออกไปจากผิวหนัง ใจมันจะก้าวเดิน มันจะพัฒนาของ
 มัน เหมือนชานาเขาทำนาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ เขามีประสบการณ์ของเขา ถึงจะเกิดภัยพิบัติ
 ทุกข์วิบัติขนาดไหน มันเป็นเพราะธรรมชาติ แต่คนที่มีสติปัญญาเขาก็พยายามแก้ไข
 วิกฤติของเขา เพื่อให้มีข้าวปลาอาหารมาดำรงชีวิตของเขา

นักปฏิบัติเขาต้องมีสติปัญญาดูแลหัวใจของผู้ที่ปฏิบัติ นั้น ผู้ที่ปฏิบัตินั้นถ้าจิตใจ
 มันไม่ยอมกระทำ จิตใจที่มันกิเลสตัดหาคความทะยานอยาก มันจะพาแต่ออกไปเรื่อง
 ตัดหาคความทะยานอยาก มันพอใจของมัน เราก็บังคับ บังคับเพื่อจะต่อสู้กับมัน บังคับ
 เห็นไหม คุณติ จะต่อสู้กับเสียดื้อต้องมีอาวุธ อาวุธก็คือสติ อาวุธก็คือสมาธิ อาวุธก็คือปัญญา
 เราต้องมีสติ มีสมาธิ มีปัญญาต่อสู้กับมัน ถ้าต่อสู้กับมัน เห็นไหม นี่ชัยภูมิ ถ้าจิตมันสงบ
 มันมีชัยภูมิ นักรบๆ

ศากยบุตรพุทธชิโนรสเป็นนักรบ นี้รบกับใคร รบกับกิเลสตัดหาคความทะยาน
 อยาก ถ้ามรบกับกิเลสตัดหาคความทะยานอยาก เห็นไหม แค่มันสงบตัวลงมา จิตตั้งมันๆ ถ้า
 จิตตั้งมันมันก็มีอาวุธแล้ว นั่นล่ะคือสัมมาสมาธิ จะต่อสู้กับพญามาร ต่อสู้กับมาร ปู่ของ
 มาร พ่อของมาร ลูกของมาร หลานของมาร จะต่อสู้กับมัน ต่อสู้กับมันด้วยมรรคเห็นไหม
 นี่ศากยบุตรพุทธชิโนรส นักรบๆ เราบวชมานักรบ

โลกเขารบกันเขารบกันด้วยกองทัพ รบกันด้วยอาวุธ เขาต้องซื้อ เขาต้องสร้าง
 สถานการณ์มาให้ชาติที่มันต่ำด้อยต้องไปซื้ออาวุธ เห็นไหม เขาจะหลอกลายอาวุธนะ ไอ้
 ชาติต่ำด้อยมันก็ไปซื้ออาวุธกัน การเมืองก็ทำให้มันขัดแย้งกัน ขัดแย้งแล้วก็ไปซื้ออาวุธ
 มาเพื่อจะรบกัน ยิ่งรบกันไอ้พวกขายอาวุธมันก็ร่ำรวย เห็นไหม แต่เราจะรบกับกิเลส เรา
 ไม่ต้องไปซื้อมาจากใคร เราพยายามชวนชวามาจากสติปัญญา เราชวนชวามาในหัวใจ
 ของเรา

คูตี แม่แต่ผู้พระไตรปิฎกธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาแล้วก็ให้วางไว้ ศึกษานี้เป็นสัญญาทั้งหมด อันนี้มันเป็นแปลงของเครื่องมือ มันเป็นของอาวุธ เครื่องบินมันก็มีวิธีการประกอบเครื่องบิน เห็นไหม แต่เครื่องบินยังไม่มีสักลำหนึ่งเลย นี่ก็เหมือนกันศีล สมาธิ ปัญญา เราจะสร้างขึ้นมาให้มันเป็นเครื่องบินรบในหัวใจของเรา จะต่อสู้กับกิเลสจะต่อสู้กับพญามาร เราสร้างของเราดี เราทำของเราขึ้นมาดี มันเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม

ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา นี่นักรบ ถ้าเรามีอาวุธขึ้นมาจะรบกับใคร แล้วรบกับใคร เห็นไหม เราก็มีสติมีปัญญา สติปัญญามันก็ไปยับยั้ง แรงลมไง แรงลม ลมร้อน ลมพายุ เห็นไหม แรงลมมันพัด พัดให้หัวใจนี้สั่นไหว ในการบวชเป็นประเพณี บวชมาเพื่อศึกษา ศีลธรรมจริยธรรมว่าพระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร นี่ศึกษามาศึกษามาเป็นทฤษฎีทั้งนั้น แต่ถ้าบวชเป็นภาคปฏิบัติ เห็นไหม นี่เราทำจริงๆ เลย สิ่งที่ศึกษามาศึกษาเป็นทฤษฎีทั้งนั้น

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน มรรคญาณ เครื่องดำเนินต่างๆ สอนมาทั้งนั้น ศีลธรรมจริยธรรมก็เกิดขึ้นมาจากจริตนิสัย แต่เราแก้ไขเลย เราทำเลย ตัวใจให้เป็นศีล ตัวใจเป็นศีลขึ้นมาเลย แล้วตัวใจนี้ศีลธรรมจริยธรรม เห็นไหม ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมามันเกิดมรรค เกิดสมาธิ เกิดปัญญา โอ๊ย มันซาบซึ้งไป

อาวุธขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันสุดยอดขนาดนี้ เกิดมาเป็นนักรบนะ ถ้ามีเงินมีทองไปซื้ออาวุธเขามา ต้องหาเงินหาทองมานะทุกขียากขนาดนั้น เวลาออกไป ถ้าออกไปเป็นฆราวาสขึ้นมาก็ต้องหาเงินหาทองขึ้นมาเพื่อดำรงชีวิต แต่เวลาเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา สิ่งนี้เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ผู้ที่เขาเห็นผลประโยชน์เห็นบุญกุศล เขาต้องการทำบุญกุศลของเขา เราเป็นเนื้อนาบุญของเขา เราบิณฑบาตของเขามาฉันเพื่อดำรงชีวิต แล้วเราก็ใช้ปัญญาของเราจะต่อสู้กับกิเลสของเรา แสวงหาชัยภูมิขึ้นมาให้ในหัวใจของเรา คือจิตมันสงบแล้วมันมีชัยภูมิของมันขึ้นมา แล้วก็มีการรบ รบด้วยอะไร รบด้วยมรรค ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ด้วยเกิดอริยสัจ สัจจะความรบขึ้นมา ถ้ารบ วิธีการรบ เห็นไหม

คูตี พระเจ้าพิมพิสารบอกเจ้าชายสิทธัตถะ ถ้าปฏิบัติรู้จริงแล้วให้มาสั่งสอนด้วย นี่ก็เหมือนกัน เรานักรบ เรารบกับกิเลส ถ้าเรามีศีลธรรมขึ้นมา วิธีการการรบอันนี้

ประชาชนสังคมเขาสนใจ ประชาชนสังคมเขาต้องการตรงนี้ไง ต้องการบอกว่า “บอกฉันที่ บอกฉันที่” ครูบาอาจารย์ช่วยบอกที จะทางลัดสั้น จะไปอย่างไรนี้ ทางลัดสั้นก็จะกอดกันลงนรกไป

ถ้าทางความเป็นจริง ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงท่านจะสอนถึงความเป็นจริง ใครมีอำนาจวาสนาบารมีขนาดไหน พยายามทำของเราขึ้นมา แรงลม พายุ แรงลมภัยแล้งต่างๆ ที่มันพัดให้หัวใจสั่นไหวนี้ เราพยายามรักษาคุณแลหาชัยภูมิเราให้ได้ ถ้าหาชัยภูมิได้แล้ว เราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมาละ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

ใครจะปฏิบัติขนาดไหน จะวิธีการใดก็แล้วแต่ ถ้าปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี่มันจะเป็นช่องทางเดียวกัน อริยสังขมีหนึ่งเดียวเท่านั้น อริยสังขคือความจริงอันเดียวใจ ชุมมสากจุมมาเอตมมุงคลมุตตมัม จะไม่บอกว่าอริยสังขขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างหนึ่ง พระที่ปฏิบัติเขาจริงเป็นอย่างหนึ่ง ของฉันนี่เป็นอีกอย่างหนึ่ง ของฉันของพิเศษ ก็พิเศษจะลงอเวจีไป มันไม่ใช่พิเศษตามความเป็นจริง ก็เราตั้งขึ้นมามันจะพิเศษได้อย่างไร

สังขจะคือสังขจะ แดคมันออกมันก็ร้อน เห็นไหม นี่เวลารูปกาลมันเปลี่ยนแปลงไป ทั้งชุมชนนั้นมันต้องเหมือนกันหมด เห็นไหม แดคมันร้อนไปหมดเลยบ้านฉันเย็นอยู่บ้านเดียวเท่านั้นละ บ้านฉันเย็นบ้านฉันก็เอาน้ำแข็งพอกไว้ไง มันไม่มีอยู่จริง ถ้ามันจะเป็นจริงมันต้องเป็นความจริงของมัน มันจะบอกว่าฉันเย็นอยู่คนเดียวไม่มีหรือ มันจะเป็นสังขจะ สังขจะอันเดียวกัน ถ้าทำได้เหมือนกันมันก็เป็นเหมือนกัน สังขจะเหมือนกัน

นักรบรบอย่างนี้ รบกับเรา เรารบเพื่อชีวิตของเราละ เห็นไหม ถ้าเราเป็นพระต้องฟังธรรม คำว่า “ฟังธรรม” ถ้าเราไม่มีให้ฟังฟังที่ไหน แต่ถ้ามีขึ้นมาฟังธรรมเพื่ออะไร ตอกย้ำหัวใจเราใจ พิสูจน์กันใจ นักรบกับนักรบด้วยกัน ถ้าเรามีอาวุธก็มีอาวุธเหมือนกัน ถ้านักรบถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญา เราต้องมีศีลสมาธิปัญญาเหมือนกัน ถ้าเราไม่มี ไม่มีครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้นำต้องบอก ต้องบอก! บอกเพื่อที่เราฝึก บอกเพื่อที่เราประพฤติปฏิบัติ บอกให้เราเป็นความจริงขึ้นมา บอกทางๆ บอกทางให้เราเป็นขึ้นมาได้

นักปฏิบัติเป็นแบบนี้ รบจริงๆ รบกับเราให้มันเป็นจริงขึ้นมาเป็นสมบัติของเรา จะรู้จริงในใจของเรา นี่แรงลม ลมแรงอย่างไร มันพัดขนาดไหน เราเป็นผู้ที่มีสติมีปัญญา

เราแยกแยะของเรา หาช่องทางของเราไป แล้วถึงที่สุดนะ ถ้าเราปฏิบัติของเราต่อเนื่องไป ต่อเนื่องไป เห็นไหม ถ้ามีอำนาจวาสนาเราจะได้ถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าอำนาจวาสนาของเรายังไม่ถึง เราจะทำให้ภพชาติของเราสั้นเข้า

คนมีบุญมีกุศลเป็นที่พึ่งอาศัย คนมีบุญมีกุศลไปกับหัวใจนี้ มันจะทำให้หัวใจนี้ มันมีวาสนามากขึ้น ปฏิบัติมากขึ้น สร้างบารมีให้ใจดวงนี้เข้มแข็งขึ้นมา เพื่อประโยชน์ กับใจดวงนี้ เอวัง